

DOI: <https://doi.org/10.26565/2074-8922-2025-84-27>
УДК (UDC): 378.147

О. В. ТКАЧЕНКО,

аспірант кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти
e-mail: gostrener@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-6104-8103>
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Мета полягає в обґрунтуванні необхідності й можливості використання інноваційних технологій навчання в діяльності вчителя фізичного виховання.

Методи. Задля досягнення мети застосовувалися такі загальнонаукові методи як: аналіз, аналогія, порівняння, зіставлення, узагальнення, систематизація. Їх доповнювала низка емпіричних методів: аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури, філософських творів, а також нормативної документації.

Результати. Зміст фізкультурного виховання містить три основні напрямки: соціально-психологічне, інтелектуальне й фізичне (рухове) виховання. Інноваційна діяльність у викладанні фізичної культури розглядається як розвиток трьох основних етапів: генерування ідеї (у певному випадку – наукове відкриття); розробка ідеї в прикладному аспекті; реалізація нововведення в практиці. Формування інноваційної готовності вчителя фізичного виховання передбачає: свідомий аналіз професійної діяльності на основі мотивів і диспозицій; проблематизацію й конфліктизацію педагогічної дійсності; критичне ставлення до педагогічних нормативів; рефлексію й побудову системи змістів; відкритість середовищу й професійним нововведенням; творчо-перетворююче ставлення до світу; прагнення до самореалізації. Сьогодні впровадження інформаційно-комунікативних технологій в освітнє середовище уроку фізкультури дозволяє підвищувати й стимулювати інтерес учнів, активізувати розумову діяльність і ефективність засвоєння матеріалу, диференціювати та індивідуалізувати навчання, підвищувати швидкість надання й засвоєння інформації, а також вести екстрену корекцію знань. Слід відзначити, що розумова діяльність школярів на заняттях фізичною культурою з використанням комп'ютера сприяє швидкому засвоєнню теоретичного матеріалу, а отримання знань і рухових навичок стає інтенсивнішим та різноманітнішим.

Висновки. При організації та проведенні сучасного уроку фізкультури з використанням ІКТ, можна успішно сполучати не тільки фізичну, але й розумову роботу, розбудовувати інтелектуальні й творчі здібності здобувача освіти. Застосування сучасних педагогічних технологій у роботі вчителя фізичної культури створює максимально сприятливі умови для розкриття не тільки фізичних, але й духовних здатностей учнів, забезпечує творче застосування отриманих знань, умінь і навичок для підтримки високого рівня фізичного й морального здоров'я, сприяє формуванню особистої фізичної культури школярів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *інноваційні технології навчання, учитель фізичного виховання, новація, інновація, інформаційно-комунікаційні технології.*

Як цитувати: Ткаченко О. В. Інноваційні технології навчання у діяльності вчителя фізичного виховання. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2025. Вип. 84. С. 313-323. <https://doi.org/10.26565/2074-8922-2025-84-27>

In cites: Tkachenko O. V. (2025). Innovative technologies of training in activity of the teacher physical training. *Problems of Engineering Pedagogic Education*, (84), 313-323. <https://doi.org/10.26565/2074-8922-2025-84-27> (in Ukrainian)

© Ткаченко О. В., 2025

[Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Актуальність дослідження і постановка проблеми

До підвалин підвищення ефективності базового фізичного виховання школярів та студентів покладені технології спортивного та оздоровчого тренування. Водночас демократизація суспільства потребує забезпечення максимальної свободи вибору способів фізичної активності та рівня особистого фізичного навантаження. Весь цей процес має будуватися на обов'язковому дотриманні відповідних стандартів освіти.

Відповідно, науково обґрунтований зміст організаційних та методичних інновацій у галузі фізичного виховання базується на пріоритетній спрямованості педагогічного процесу в загальноосвітній школі на засвоєння учнями певних цінностей фізичної й спортивної культури: здоров'я, формуючих та здоров'язбережувальних, поведінкових, рухових, комунікативних, моральних, інтелектуальних. Це визначається розумінням з боку сучасного суспільства цінності фізичної культури як важливої складової загальної культури людства. Однією з особливостей сучасного підходу до фізичного виховання є поглиблення його навчальної та виховної спрямованості, що є важливішою умовою успіху фізичного виховання особистості. Проте навчально-виховні завдання, окрім того, що вони є дуже важливими, є також досить складними з огляду на методику та технології діяльності вчителя фізичного виховання. На жаль, сьогодні збільшується кількість учнів, звільнених від занять фізичною культурою. Та й більшість учнів не має інтересу до цього предмету. Тому для вчителів стає все більш актуальним упровадження нових методик проведення занять з метою зацікавлення учнів. Відповідно, тема інновацій у педагогічній діяльності вчителів фізичного виховання є сьогодні дуже важливою.

Аналіз сучасної ситуації у вітчизняних школах у сфері фізичного виховання виявив кілька ключових аспектів, які потребують термінових змін. Серед них: контроль за виконанням навчальних програм з фізичної культури в освітніх закладах; стимулювання учнів до участі в уроках фізичної культури та до регулярних занять фізичною культурою загалом; підготовка,

перепідготовка та підвищення кваліфікації вчителів фізичного виховання; заохочення вчителів до розробки та впровадження інноваційних програм, методик і технологій у навчальний процес; підвищення престижу та статусу вчителя фізичного виховання; а також забезпечення матеріально-технічної та науково-методичної бази для викладання фізичної культури в загальноосвітніх закладах.

У період активного реформування шкільної освіти, що супроводжується змінами в змісті навчання та відновленням форм і методів навчання, виникає потреба в переосмисленні традиційних підходів до викладання фізичної культури. Пріоритетним напрямком модернізації загальної освіти є впровадження інноваційних способів у навчання фізичної культури. Проблеми прикладної фізичної підготовки часто ускладнювали комплексний підхід, а роль фізичної культури як ефективного засобу інтелектуального, морального та естетичного розвитку лише проголошувалася. Все це мало негативний вплив на всю систему формування фізичної культури у здобувачів освіти.

Таким чином, можна відзначити певні протиріччя, що існують у практиці роботи вчителів фізичного виховання, а саме між:

– необхідністю засвоєння великого обсягу інформації за короткий час, технологізацією освіти, пов'язаною з інноваціями педагогічного процесу, з одного боку, та необхідністю подолання пов'язаних з цим хронічної втоми, частоті захворюваності, низькою розумовою працездатністю, змінами у психоемоційному реагуванні, котрі спричиняються недостатнім рівнем фізичного здоров'я учнів, з іншого боку;

– низьким рівнем обізнаності та знань з теорії учнів і їхніх батьків щодо позитивного впливу фізичної активності на фізичне здоров'я учнів загальноосвітньої школи, з одного боку, та потребою в таких знаннях, а також знаннях про здоровий спосіб життя та майбутню професійну діяльність, з іншого;

– недостатнім рівнем залучення школярів до фізкультурно-спортивних занять у вільний час, а також відсутністю

необхідного досвіду школярів у самовдосконаленні, з одного боку, та необхідністю переконання школярів та їхніх батьків у важливості такого залучення з боку вчителя фізичного виховання, іншого боку.

Все викладене вище дає змогу зазначити, що сьогодні існує проблема, яка полягає в невідповідності існуючих способів професійно-педагогічної діяльності вчителя фізичного виховання

сучасним вимогам, обумовленим швидким входженням у навчально-виховний процес школи інформатизації, цифровізації та, на цій основі, інноваційних технологій навчання. Відповідно, це викликає необхідність опанування та запровадження інноваційних технологій навчання вчителями фізичної культури в процес фізичного виховання учнів загальноосвітньої школи.

Аналіз досліджень та публікацій

Проблематика викладання фізичної культури в незалежній Україні досліджувалася багатьма науковцями. Особливу актуальність вона здобула в контексті прийняття 18 серпня 2016 року Концепції «Нова українська школа», яка почала діяти з 2018 року. Так, тематиці вдосконалення діяльності вчителів фізичного виховання були присвячені роботи таких вітчизняних учених як: О. Донець [3], О. Дубасенюк [1], О. Лопатюк [12], Л. Нєворова [6], О. Нєворова [6], С. Новік [3], В. Семененко [2], Е. Сивохоп [5], О. Согоконь [3], В. Теліус [2], О. Тимошенко [4], В. Фазан

[3], Т. Хома [5], В. Черній [6], В. Шкарпета [7].

Водночас у своїх країнах цю проблематику досліджували N. Aksović [8], O. Babazhanov [9], B. Bjelica [8], Haiying Zhang [10], Kh. Islomova [11], L. Jovanović [8], J. Lizandra [13], C. Menescardi [13], L. Milanović [8], A. Sharipov [14], C. Suárez-Guerrero [13], E., X. Wang [15], Y. Wang [15], M. Zelenović [8].

Таким чином, надалі є можливість спиратися на вітчизняні та зарубіжні доробки, розглядаючи запровадження інноваційних технологій у діяльність учителя фізичного виховання.

Постановка завдання

Мета статті – обґрунтувати необхідність і можливість використання інноваційних технологій навчання в діяльності вчителя фізичного виховання. Для досягнення мети були поставлені такі завдання: 1) визначити сутність понять «новація» й «інновація»; 2) з'ясувати

можливості комп'ютерної підтримки та використання інформаційно-комунікаційних технологій при проведенні занять з фізичної культури; 3) оцінити вплив інноваційної діяльності вчителя фізичного виховання на успішність викладання фізичної культури.

Виклад основного матеріалу

Сучасна система викладання фізичної культури базується на інноваційних підходах та нових педагогічних технологіях, які виникли в останні роки. Філософсько-культурологічний підхід до організації навчального процесу фізичного виховання в закладах загальної освіти підкреслює важливість формування в учня фізичної культури як однієї зі складових його особистості. Проте традиційно фізичне виховання в школі зосереджується на фізичному розвитку та формуванні рухових умінь і навичок, фізичних якостей школярів. При цьому акцент робиться на руховому та біологічному напрямках. Водночас важливо ставити більш широкі

цілі фізичного виховання, використовуючи весь ціннісний потенціал фізичної культури.

Зміст фізкультурного виховання охоплює три основні напрямки: соціально-психологічний, інтелектуальний та фізичний. Перший напрямок фізичного виховання полягає у «формуванні життєвої філософії, переконань та активного ставлення до цінностей фізичної культури. Інтелектуальне виховання передбачає формування у здобувачів освіти комплексу теоретичних знань, які охоплюють соціокультурні, психолого-педагогічні, медико-біологічні та інші аспекти, тісно пов'язані з фізкультурними знаннями.

Фізкультурне виховання спрямоване на вирішення завдань, пов'язаних із формуванням фізичних якостей, умінь і навичок управління рухами» [2, с.106].

Нововведення щодо формування фізичної культури як особистості, так і суспільства потребують суттєвих змін в організації освітнього процесу, особливо в загальноосвітніх школах. Цю проблему можна вирішити вже на сучасному етапі функціонування закладів загальної освіти. Для якісного викладання практичної частини програми фізичного виховання доцільно залучати вчителів-фахівців у галузі фізичного виховання. А ось для викладання теоретичних аспектів варто використовувати спеціалістів, які працюють у загальноосвітніх закладах і мають глибокі професійні знання. Такими фахівцями можуть бути: медичні працівники, психологи, соціальні педагоги, вчителі біології. Варто зазначити, що у разі неможливості збільшення годин на викладання фізичної культури, можна залучити цих фахівців для виконання навчального плану в освітньому закладі за умови чіткої організації навчального процесу.

Нові форми організації занять з фізичної культури в загальноосвітніх закладах сприяють підвищенню їхньої ефективності та забезпечують необхідний рівень рухової підготовленості, фізкультурної освіченості та загальної культури особистості

Інновації, або нововведення, є невід'ємною частиною будь-якої професійної діяльності людини, тому вони природно стають об'єктом дослідження, аналізу та впровадження. Вони не виникають самостійно; вони є наслідком наукових досліджень, передового педагогічного досвіду провідних вчителів та колективів. Тому процес нововведення не може бути випадковим, він потребує управління.

У контексті педагогічного процесу інновація означає впровадження нового в цілі, зміст, методи та форми навчання і виховання, а також організацію спільної діяльності вчителя та учня. «Педагогічна інновація — це нововведення в педагогічній діяльності, які передбачають зміни в змісті та технологіях навчання і виховання з метою підвищення їх

ефективності. Загалом, інноваційний процес розглядається як комплексна діяльність, спрямована на створення, освоєння, використання та поширення нововведень» [5, с.68]. Варто зазначити, що в науковій літературі існує різниця між поняттями «новація» та «інновація».

Інновація – це новий підхід, або нові спосіб, алгоритм, технологія, програма. Процес освоєння цього підходу називається інновацією. Інновація є цілеспрямованою зміною, котра вводить у середовище нові стабільні елементи, що спричиняють перехід системи з одного стану в інший. У цьому контексті нововведення розглядається як результат інновації, а інноваційний процес – як «розвиток трьох основних етапів: 1) генерація ідеї (в окремих випадках – наукове відкриття); 2) розробка ідеї в прикладному аспекті; 3) реалізація нововведення на практиці» [4, с.233]. Таким чином, інноваційний процес можна розглядати як шлях перетворення наукової ідеї в площину практичної реалізації та впровадження пов'язаних змін у соціально-педагогічному середовищі. Відповідно, діяльність, котра сприяє перетворенню наукової ідеї у нововведення та забезпечує систему управління цим процесом, є діяльністю інноваційною. Змістом інновації можуть бути: нові науково-теоретичні знання, нові ефективні освітні технології, а також технологічний опис проєкту ефективного інноваційного педагогічного досвіду, готового до впровадження. Нововведення – це нові якісні стани навчально-виховного процесу, що виникають при впровадженні досягнень педагогічних і психологічних наук, а також використанні передового педагогічного досвіду. Наукові інновації, котрі сприяють прогресу, охоплюють усі сфери людських знань. Як правило, вони поділяються на такі інновації: соціально-економічні, організаційно-управлінські, техніко-технологічні.

Основними напрямками й об'єктами інноваційних перетворень у педагогіці є: «розробка концепцій і стратегій розвитку закладів освіти; відновлення змісту освіти; зміна й розробка нових технологій навчання й виховання; удосконалювання керування освітніми установами й системою освіти в цілому; поліпшення підготовки педагогічних кадрів і

підвищення їх кваліфікації; проектування нових моделей освітнього процесу; забезпечення психологічної, екологічної безпеки учнів, розробка здоров'язбережувальних технологій навчання; забезпечення успішності навчання й виховання, моніторинг освітнього процесу й розвитку учнів; розробка підручників і навчальних посібників нового покоління» [1, с. 13].

Педагогічні інновації, як правило, реалізуються за певним алгоритмом, а саме: розробка термінологічного апарату, критеріїв та показників стану педагогічної системи; перевірка та різнобічна оцінка параметрів педагогічної системи; пошук вже існуючих у практиці педагогічних рішень; детальний аналіз наукових розробок; розробка новаторської моделі педагогічної системи; втілення новації в практику; реалізація практичних аспектів; створення алгоритмічних дій впровадження новацій у практику; введення в професійний лексикон нових термінів; захист педагогічної інновації.

Сьогоднішня модернізація системи підготовки спеціалістів у галузі фізичної культури та спорту відображає державні інтереси в освіті. Вона має враховувати загальні світові тенденції, що вимагають суттєвих змін в освітній системі. Спостережувані зміни полягають у впровадженні європейських норм і стандартів у заклади вищої освіти України. Основне спрямування інновацій в освіті пов'язано з попитом на технологічні нововведення, метою яких є покращення навчального процесу та підвищення його якості. Технологічні інновації розглядаються як нові засоби і технології навчання, що спрямовані на ефективне задоволення як постійних, так і нових потреб здобувачів освіти. Оскільки одним із провідних спрямувань удосконалення освітньої системи залишається її інформатизація, розробка технологічних інновацій у вищих навчальних закладах фізкультурного профілю зосереджена, перш за все, на створенні нових інформаційних технологій навчання (ІТН).

Сучасні технології навчання, що ґрунтуються на широкому використанні обчислювальної техніки, мають величезний потенціал. Проте, для повноцінного впровадження комп'ютерних технологій

необхідно ретельно опрацювати питання взаємодії між людиною та технічними засобами, яке можна розглядати як проблему створення біотехнічної системи з певним розподілом керованих інформаційних потоків. Відповідно, розробка технологічних інновацій та їх подальше впровадження в навчальний процес в діяльності вчителя фізичного виховання потребують додаткового всебічного дослідження.

Фізкультурно-спортивна діяльність є освітньою сферою в системі безперервної освіти, що сприяє здоровому та гармонійному розвитку особистості, а також її ефективній самореалізації в суспільстві. Основою розвитку фізкультурно-спортивної діяльності є підходи, характерні для всіх освітніх систем: доступність, індивідуалізація, діяльнісний підхід, культурологічний підхід, природовідповідність, безперервність, гуманізація та демократизація освіти.

Розвиток фізкультурно-спортивної діяльності в загальноосвітній установі обумовлений соціально-економічними процесами, що відбуваються в суспільстві, державним замовленням, запитами самого підлітка та його батьків.

У наукових дослідженнях існують різні підходи до інноваційного процесу та його похідних. Формування інноваційної готовності вчителя фізичного виховання передбачає: свідомий аналіз професійної діяльності на основі мотивів і диспозицій; проблематизацію й конфліктизацію педагогічної дійсності; критичне ставлення до педагогічних нормативів; рефлексію й побудову системи змістів; відкритість середовищу й професійним нововведенням; творчо-перетворююче ставлення до світу; прагнення до самореалізації.

Здійснення підготовки з фізичної культури в загальноосвітніх закладах, що передбачає використання інноваційних підходів, сприяє сталому розвитку учнів, формуванню духовно багатих, фізично здорових та соціально активних особистостей. Відповідно, нововведення є важливим складником розвитку освіти і проявляються в накопиченні та змінах розумних ініціатив і нововведень в освітнє середовище. Це, у свою чергу, веде до реформ у галузі освіти і, відповідно,

трансформації її змісту та якості.

Вихідними теоретичними позиціями, що забезпечують динамічний розвиток навчальних і особистісних досягнень школярів, є перехід учнів з позиції пасивного виконавця в ситуацію автора, творця, хазяїна своєї освітньої діяльності. Необхідний розвиток суб'єктивності школярів, формування таких їх особистісних якостей, як самостійність, ініціатива, здатність до перетворювальної, творчій діяльності.

Провідний фактор формуванні фізичної культури особистості – це її свідоме ставлення до власного здоров'я й фізичної підготовленості. Стан же здоров'я наших дітей викликає певну тривогу. Педагогічний аспект здоров'я погіршується, і як наслідок, знижується успішність учнів. Розв'язати проблему низької рухової активності через проведення традиційних «стандартних» уроків фізичної культури неможливо. Потрібні нові підходи до навчально-виховного процесу – підходи, що дозволяють грамотно побудувати навчально-виховний процес і заповнити потребу зростаючого організму в руховій активності. Відповідно, у науковців і вчителів фізичного виховання виникає проблема: визначити з чого складається здоров'я будь-якого здобувача освіти.

Як правило, здоров'я людини складається з: фізичного здоров'я, психоемоційного здоров'я, соціально-морального здоров'я. Коротко схарактеризуємо їх.

Фізичне здоров'я людини передбачає наявність у неї внутрішніх резервів, котрі мають забезпечити її адаптацію відповідно до змін довколишнього середовища. Психоемоційне здоров'я визначається можливостями мислення, пам'яті, уваги, а також емоційно-вольовими якостями та здатністю особистості до саморегуляції, що дозволяє управляти своїм психологічним станом. Соціально-моральне здоров'я відображає систему цінностей і мотивів поведінки людини в стосунках із зовнішнім світом, що проявляється у визнанні загальнолюдських і національних духовних цінностей, повазі до інших поглядів і результатів чужої праці, активному ставленні до життя та соціальній активності.

Для формування, збереження та зміцнення цих складових цілісного здоров'я передбачається впровадження в діяльність освітніх установ технологій, що сприяють збереженню здоров'я, на основі індивідуально орієнтованого підходу. Цей підхід включає систему заходів, спрямованих на охорону та зміцнення здоров'я учнів, з урахуванням важливих характеристик освітнього середовища та його впливу на здоров'я учнів. Основним завданням є залучення кожної дитини до регулярних занять фізичною культурою та спортом. Тому для підвищення рухової активності учнів необхідна система заходів спортивно-оздоровчого характеру та плідна фізкультурна й оздоровча діяльність.

Щоб покращити ставлення до занять фізичною культурою та їхню ефективність, а також сприяти виконання дітьми добових норм фізичної активності, потрібно мати гімнастичний зал, обладнаний необхідним устаткуванням, інвентарем, технічними засобами та навчально-наочними матеріалами, кабінет лікувальної та коригуючої гімнастики, з комплектами спеціального устаткування, самомасажерами, еспандерами, дрібним реманентом, стадіон з футбольним полем, гімнастичним містечком, легкоатлетичним центром, ігровими майданчиками, хокейний корт і стрілецький тир.

Отже, впровадження інноваційних технологій, спрямованих на збереження здоров'я та орієнтованих на індивіда, на уроках фізичної культури допомагає учням успішніше адаптуватися в освітньому та соціальному середовищі, розвивати свої творчі здібності, а вчителю – ефективно запобігати девіантній поведінці. Приклад вчителя фізичної культури з високою педагогічною культурою, який постійно працює над вдосконаленням своєї особистості, є важливим чинником виховання учнів в умовах індивідуально-орієнтованої освіти.

Водночас перед учителем фізичного виховання виникають нові завдання, зокрема: створення ситуації зацікавленості кожного учня в діяльності класу; оцінка роботи учня не лише за кінцевим результатом, а й за процесом досягнення; заохочення учнів до пошуку власних способів виконання завдань, аналізу методів роботи інших учнів під час уроку

та вибору найбільш ефективних з них.

Результати можна отримати за таких умов: робота має проводитися систематично; важлива роль мотивації дій, розуміння, чому навчатися в процесі роботи; завдання повинні бути посилюючими; новизна — важлива умова підвищення інтересу учнів.

Забезпечення індивідуального підходу до учнів, враховуючи їх фізичний розвиток і рівень підготовленості, наявність високої моторної активності, емоційності й динамічності, а також освітньої та інструктивної спрямованості уроків, є ключовими аспектами сучасного уроку фізичної культури. Формування в учнів навичок і вмінь для самостійних занять фізичними вправами також є важливим елементом цього процесу.

Сьогодні впровадження інформаційно-комунікативних технологій в освітнє середовище уроку фізкультури дозволяє підвищувати й стимулювати інтерес учнів, активізувати розумову діяльність і ефективність засвоєння матеріалу, диференціювати та індивідуалізувати навчання, підвищувати швидкість надання й засвоєння інформації, а також вести екстрену корекцію знань. Різноманітний ілюстративний матеріал, мультимедійні й інтерактивні моделі піднімають процес навчання на якісно новий рівень. На уроках фізичної культури використання інтерактивної дошки значно спрощує навчання технічно складним видам спорту. Вчитель, працюючи з дошкою, може розділити технічні прийоми на окремі елементи та демонструвати їх з необхідною швидкістю для детального вивчення та розуміння в конкретному класі. Використовуючи маркер на інтерактивній дошці під час показу окремих елементів дій, можна вказувати стрілками напрямки руху ніг, рук та інших частин тіла. Таким чином, можливий детальний аналіз помилок. Цей метод засвоєння технічних дій та їх елементів є досить ефективним в силу своєї наочності. Він також подобається учням.

Результатами використання інтерактивної дошки на уроках фізкультури є: «а) абсолютна доступність при будь-якій фізичній підготовленості; б) зацікавленість учнів у вивченні техніки прийомів гри у волейбол і баскетбол; в) застосування цих

знань і вмінь в житті (на відпочинку, у літніх таборах тощо)» [4, с. 235].

Варто зазначити, що інтелектуальна активність учнів під час занять фізичною культурою з використанням комп'ютера сприятиме швидшому засвоєнню теоретичних знань, а процес опанування знань і рухових навичок буде більш прискореним і різноманітним. При вивченні нового матеріалу вчитель виконує роль координатора, направляє, керує та організовує навчальний процес, тоді як сам комп'ютер забезпечує подання навчального матеріалу. Завдяки відео, звуковим ефектам і текстовій інформації учень отримує уявлення про досліджувану рухову дію. Це робить уроки більш змістовно насиченими та цікавими. Крім того, під час розповіді про історію фізичної культури, Олімпійські ігри, роботу м'язів, а також про функціонування дихальної та кровоносної системи під час виконання вправ у рамках уроку, спланованого з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), учні можуть наочно спостерігати за всім, про що говорить вчитель. Теоретичний матеріал легше засвоюється, коли він супроводжується візуальним прийняттям інформації.

Таким чином, ІКТ сьогодні є інструментом підвищення якості освіти і необхідною умовою для розв'язання завдань з формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві, а також створення основи для усвідомленого вибору й засвоєння професійних освітніх програм і реалізації їх у загальноосвітніх установах.

Актуальним у процесі навчання стає індивідуальний підхід. У кожного учня повинна бути своя мета на шляху вдосконалення фізичної підготовки. Навіть слабкий у фізичному розвитку учень повинен почувати себе комфортно на уроках. Тут можна застосовувати роздільну форму навчання. Наприклад, внаслідок фізіологічних особливостей, статеві відмінності між юнаками й дівчатами проявляються більш чітко. Для дівчат ведеться викладання з розділу «гімнастика з елементами акробатики», «ритмічна гімнастика», для юнаків – удосконалювання техніки гри у футбол, баскетбол.

Учні, віднесені до спеціальної медичної групи, оцінюються в основному

по розділах теоретичних знань (реферати, презентації), самостійної діяльності й виконанню доступних їм рухових дій.

Диференційований підхід до учнів, що враховує їхній фізичний розвиток і рівень підготовленості, а також досягнення високої моторної активності, емоційності та

динамічності, з одного боку, та висока освітня та інструктивна спрямованість уроків фізичного виховання, формування в учнів умінь і навичок самостійних занять фізичними вправами, з іншого боку, – ось ключові характеристики сучасного уроку фізичної культури.

Висновки

1. Одним із пріоритетних напрямків роботи школи можна вважати підвищення якості освіти шляхом впровадження інформаційних технологій на заняттях поряд із традиційними формами навчання. У сучасній школі створено всі умови для комп'ютерної підтримки проведення уроків: комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивна дошка. Все це робить доцільним впровадження в практику проведення уроків фізичного виховання їх комп'ютерної підтримки.

2. Комп'ютерна підтримка підвищує якість сучасного уроку, підвищує статус учителя, дозволяє використовувати різноманітні види діяльності на уроці та ефективно здійснювати контроль і облік успішності навчання. Використання інформаційних технологій – це майбутнє. Рано чи пізно комп'ютер стане невід'ємною частиною навчального процесу. Також важливо зазначити, що при організації та проведенні сучасного уроку фізичної культури з використанням ІКТ можна успішно поєднувати фізичну та розумову діяльність, розвивати інтелектуальні та творчі здібності учнів, а також розширювати їхній загальний кругозір.

3. Проектування навчального процесу вчителем фізичної культури в умовах нових вимог передбачає нові підходи не лише до

планування освітніх результатів, але й до вибору змісту, методів, форм і технологій навчання. Інноваційна діяльність у викладанні фізичної культури передбачає процес і результати навчальної діяльності, які спонукають до змін в існуючому культурному та соціальному середовищі. Все це визначає інноваційну діяльність як процес прогресивний, котрий веде до позитивних змін у навчальному процесі та допомагає вирішити конфлікт між традиційними та новими формами його забезпечення.

4. Система застосування сучасних педагогічних технологій у роботі вчителя фізичної культури створює максимально сприятливі умови для розкриття не тільки фізичних, але й духовних здатностей учнів, забезпечує творче застосування отриманих знань, умінь і навичок для підтримки високого рівня фізичного й морального здоров'я, сприяє формуванню особистої фізичної культури школярів.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у виявленні та обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов ефективного застосування сучасних педагогічних технологій у роботі вчителя фізичної культури та подальшому вивченні зарубіжного досвіду з цієї проблематики.

Конфлікт інтересів

Автор заявляє, що конфлікту інтересів щодо публікації цього рукопису немає. Крім того, автор повністю дотримувався етичних норм, включаючи плагіат, фальсифікацію даних та подвійну публікацію.

Список використаної літератури

1. Дубасенюк, О. А. Технології професійно-педагогічної підготовки майбутніх педагогів у сфері виховної роботи. *Інноваційні виховні технології у теорії і практиці сучасної освіти: зб. матер. наук.-практ. конф.* Київ, 2021. С. 13-15. URL: <https://surl.lu/atujax>
2. Семененко, В., Теліус, В. Фізичне виховання в концепції нової української школи: проблематика і перспективи. *Sport Science Spectrum*. 2024. № 1. С. 104-108. DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2024-1-16>.
3. Согоконь, О., Донець, О., Новік, С., Фазан, В. Trends in improving professional training of

- physical education specialists in HEI in Ukraine. *Педагогічні науки*. 2024. No. 1. Pp. 39-45. DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2024.1.308714>.
4. Тимошенко, О. Інформатизація професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах дистанційного навчання. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15 Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2024. № 10(183). С. 231-236. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.10\(183\).42](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.10(183).42).
5. Хома, Т. В., Сивохоп, Е. Е. Сучасний урок фізичної культури в умовах концепції нової української школи. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи*. 2024. №5. С. 67-71. DOI: <https://doi.org/10.32782/ped-uzhnu/2024-5-12>.
6. Черній, В., Неворова, О., Неворова, Л. Комплексне використання засобів фізичного виховання для учнів з ослабленим здоров'ям. *Conference Proceedings of the 4th International Scientific Conference «Modern Problems of Management: Economics, Education, Health Care and Pharmacy»*, (November 11 – 14, 2016, Opole, Poland). The Academy of Management and Administration in Opole, 2016. С. 125-128. URL: https://www.wszia.opole.pl/wp-content/uploads/2024/06/modernproblems_of_management_economics_education_health_care_and_pharmacy.pdf#page=126.
7. Шкарпета, В. Про викладання фізичної культури у 2022/2023 н.р. *Майбуття*, вересень. 2022. № 19(690). С. 62-64. URL: https://znayshov.com/FR/16758/Maybuttya_19-62-64.pdf#Text (дата звернення 05.02.2025 р.).
8. Aksović, N., Bjelica, B., Jovanović, L., Milanović, L., Zelenović, M. Teaching methods in teaching physical education. *Italian Journal of Sports Rehabilitation and Posturology*. 2023. No. 10(24). Iss. 3. Vol. 3. Pp. 2452–2464. URL: https://www.researchgate.net/publication/350979264_Teaching_methods_in_teaching_physical_education
9. Babazhanov, O. Sh., Sharipov, T. K. Active learning methods in teaching physical culture and sports. *Young scientist: Special issue of the Urgench branch of the Tashkent university of information technologies*. 2016. № 29.3 (133.3). С. 4-7. URL: <https://moluch.ru/archive/133/>.
10. Haiying Zhang. Innovation and practice of physical training teaching under the guidance of the new era spirit. *Adult and Higher Education*. Clausius Scientific Press, Canada. 2024. Vol. 6. No. 6. Pp. 26-31. DOI: <https://doi.org/10.23977/aduhe.2024.060605>.
11. Islomova, Kh. F. Benefits of using innovative technologies in an activities of sports teachers. *Current research journal of pedagogics*, 2021. No. 2(9). Pp. 119-122. DOI: <https://doi.org/10.37547/pedagogics-crjp-02-09-27>.
12. Lopatiuk, O. Innovative technologies in professional training of future specialists in physical education classes. *Education in the 21st Century*. 2023. No. 5(1). Pp. 129-136. DOI: <https://doi.org/10.46991/ai.2023.1.129>.
13. Menescardi, C., Suárez-Guerrero, C., Lizandra, J. Training physical education teachers in the use of technological applications. *Apunts. Educación Física y Deportes*. 2021. No. 144. Pp. 33-43. DOI: [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2021/2\).144.05](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2021/2).144.05).
14. Sharipov, A. The innovation technologies of modernizing professional preparing of specialists by physical training. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference May 23rd-24th, 2014*. 2014. Vol. 3. Pp. 540-545. DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2014vol3.736>.
15. Wang, Y., Wang, X. Artificial intelligence in physical education: comprehensive review and future teacher training strategies. *Frontiers Public Health*. 2024. Vol. 12. Pp. 1-17. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1484848>.

Стаття надійшла до редакції 10.02.2025

Стаття рекомендована до друку 20.03.2025

O. V. TKACHENKO,

PhD student of the Department of Pedagogy, Methods and Management of Education

e-mail: gostrener@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-6104-8103>

V. N. Karazin Kharkiv National University,

4, Svobody Square Kharkiv, 61022, Ukraine

INNOVATIVE TEACHING TECHNOLOGIES IN THE ACTIVITIES OF PHYSICAL EDUCATION TEACHER

Purpose. The purpose is to substantiate the necessity and possibility of using innovative teaching technologies in the activities of physical education teachers.

Methods. To achieve the goal, we used the following general scientific methods: analysis, analogy, comparison, comparison, generalization, systematization. They were supplemented by a number of empirical methods: analysis of psychological, pedagogical and methodological literature, philosophical works, as well as regulatory documentation.

Results. The content of physical education includes three main areas: socio-psychological, intellectual and physical (motor) education. Innovative activity in teaching physical education is considered as the development of three main stages: generating an idea (in a certain case - a scientific discovery); developing an idea in the applied aspect; implementing an innovation in practice. The formation of innovative readiness of physical education teachers involves conscious analysis of professional activity based on motives and dispositions; problematization and conflict of pedagogical reality; critical attitude to pedagogical norms; reflection and construction of a system of meanings; openness to the environment and professional innovations; creative and transformative attitude to the world; striving for self-realization. Today, the introduction of information and communication technologies into the educational environment of a physical education lesson allows to increase and stimulate students' interest, activate mental activity and the effectiveness of learning, differentiate and individualize learning, increase the speed of providing and assimilating information, and conduct emergency correction of knowledge. It should be noted that students' mental activity in physical education classes involving computers contributes to the rapid assimilation of theoretical material, and gaining knowledge and motor skills becomes more intensive and diverse.

Conclusions. Organizing and conducting a modern physical education class using ICTs can successfully combine not only physical but also mental work, developing the intellectual and creative abilities of the student. The use of modern pedagogical technologies in the work of physical education teachers creates the most favorable conditions for the disclosure of not only physical but also spiritual abilities of students, provides creative implementation of acquired knowledge, skills and abilities to maintain a high level of physical and moral health, and contributes to the formation of personal physical culture of students.

KEYWORDS: *innovative teaching technologies, physical education teacher, novation, innovation, information and communication technologies.*

References

1. Dubaseniuk, O. A. (2021). Technologies of professional and pedagogical training of future teachers in the sphere of upbringing work. *Innovative educational technologies in the theory and practice of modern education: collection of materials of the scientific-practical conference*, Kyiv. <https://surl.lu/atujax> (In Ukrainian).
2. Semenenko, V., Telius, V. (2024). Physical education in the concept of the new ukrainian school: problems and prospects. *Sport Science Spectrum*, 1, 104-108. <https://doi.org/10.32782/spectrum/2024-1-16> (In Ukrainian).
3. Sohokon, O., Donets, O., Novik, S., Fazan, V. (2024). Trends in improving professional training of physical education specialists in HEI in Ukraine. *Pedagogical Sciences*, (1), 39–45. <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2024.1.308714> (In Ukrainian).
4. Tymoshenko, O. (2024). Informatization of the professional training of future teachers of physical education in the conditions of distance education. *Scientific Journal of the Dragomanov Ukrainian State University. Series 15*, (10(183), 231-236. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.10\(183\).42](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.10(183).42) (In Ukrainian).
5. Khoma, T. V., Syvokhop, E. E. (2024). A modern lesson of physical culture in the conditions of the concept of the new ukrainian school. *Pedagogical innovation: modernity and perspectives*, (5), 67-71. <https://doi.org/10.32782/ped-uzhnu/2024-5-12> (In Ukrainian).

6. Chernii, V., Nievorova, O., Nievorova, L. (2016). Complex use of means of physical training for pupils with the weakened health. *Conference Proceedings of the 4th International Scientific Conference «Modern Problems of Management: Economics, Education, Health Care and Pharmacy»*, (November 11 – 14, 2016, Opole, Poland), The Academy of Management and Administration in Opole. https://www.wszia.opole.pl/wp-content/uploads/2024/06/modernproblems_of_management_economics_education_health_care_and_pharmacy.pdf#page=126 (In Ukrainian).
7. Shkarpeta, V. (2022). About teaching physical culture in 2022/2023 academic year. *Maibuttia*, 19(690), 62-64. https://znayshov.com/FR/16758/Maybuttia_19-62-64.pdf#Text (viewed 05 February 2025) (In Ukrainian).
8. Aksović, N., Bjelica, B., Jovanović, L., Milanović, L., Zelenović, M. Teaching methods in teaching physical education. *Italian Journal of Sports Rehabilitation and Posturology*. 2023. No. 10(24). Iss. 3. Vol. 3. Pp. 2452–2464. https://www.researchgate.net/publication/350979264_Teaching_methods_in_teaching_physical_education
9. Babazhanov, O. Sh., Sharipov, T. K. (2016). Active learning methods in teaching physical culture and sports. *Young scientist: Special issue of the Urgench branch of the Tashkent university of information technologies*, 29.3 (133.3), 4-7. <https://moluch.ru/archive/133/>.
10. Haiying Zhang. (2024). Innovation and Practice of Physical Training Teaching under the Guidance of the New Era Spirit. *Adult and Higher Education*, Clausius Scientific Press, Canada, 6(6), 26-31. <https://doi.org/10.23977/aduhe.2024.060605>.
11. Islomova, Kh. F. (2021). Benefits of using innovative technologies in an activities of sports teachers. *Current research journal of pedagogics*, 2(9), 119-122. <https://doi.org/10.37547/pedagogics-crjp-02-09-27>.
12. Lopatiuk, O. (2023). Innovative technologies in professional training of future specialists in physical education classes. *Education in the 21st Century*, 5(1), 129-136. <https://doi.org/10.46991/ai.2023.1.129>) (In Ukrainian).
13. Menescardi, C., Suárez-Guerrero, C., Lizandra, J. (2021). Training Physical Education Teachers in the Use of Technological Applications. *Apunts. Educación Física y Deportes*, 144, 33-43. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2021/2\).144.05](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2021/2).144.05).
14. Sharipov, A. (2014). The Innovation Technologies of Modernizing Professional Preparing of Specialists by Physical Training. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference May 23rd-24th, 2014*, 3, 540-545. <https://doi.org/10.17770/sie2014vol3.736>.
15. Wang, Y., Wang, X. (2024). Artificial intelligence in physical education: comprehensive review and future teacher training strategies. *Frontiers Public Health*, 12, 1-17. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1484848>.

The article was received by the editors 10.03.2025

The article is recommended for printing 20.04.2025